

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**BİLİM SANAYİ VE TEKNOLOĞİ
BAKANLIĞI**

2012 YILI DENETİM RAPORU

EYLÜL 2013

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06100 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<http://www.sayistay.gov.tr>

Bu rapor, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca yürütülen düzenlilik denetimi sonucu hazırlanmıőtır.

İÇİNDEKİLER

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI HAKKINDA BİLGİ.....	1
KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI.....	3
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU.....	4
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	5
DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI.....	6
DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
VURGULANACAK HUSUSLAR	8

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI HAKKINDA BİLGİ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 6.4.2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, 3.6.2011 tarihinde 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulmuştur. Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları ile teşkilat yapısı söz konusu KHK ile düzenlenmiştir.

Kurumun ana faaliyet alanı;

Bilim, sanayi ve teknoloji alanında politika, strateji, plan ve programlar geliştirmek ve uygulanmasını sağlamak,

Bilgi toplumuna dönüşüm sürecinde, bilimsel bilgiye dayalı düşüncenin özendirilmesini sağlamak,

Yüksek katma değerli, ileri teknolojiye dayalı, verimli, çevreye duyarlı, dışa bağımlılığı azaltan, güvenli ve sürdürülebilir bir üretim yapısının oluşmasını sağlamak,

Üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmek, başta KOBİ'ler olmak üzere girişimciliğe, yenilikçiliğe ve Ar-Ge çalışmalarına verilen desteklerle, ülke sanayisinin teknolojik altyapısını güçlendirmek ve rekabet gücünü artırmak,

Haksız rekabeti önlemeye ve kullanıcıları korumaya yönelik olarak güvenli ürün arzını ve dolaşımını sağlamaktır.

Bakanlık; merkez, taşra (81 İl Müdürlüğü) ve yurtdışı teşkilatından oluşmaktadır.

Bakanlığın hizmet birimleri:

- a) Sanayi Genel Müdürlüğü,
- b) Bilim ve Teknoloji Genel Müdürlüğü,
- c) Sanayi Bölgeleri Genel Müdürlüğü,
- ç) Metroloji ve Standardizasyon Genel Müdürlüğü,
- d) Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü,
- e) Verimlilik Genel Müdürlüğü,
- f) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü,
- g) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı,
- ğ) Strateji Geliştirme Başkanlığı,
- h) Hukuk Müşavirliği,
- ı) Personel Dairesi Başkanlığı,
- i) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- j) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı,
- k) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği,
- l) Özel Kalem Müdürlüğü,

17.08.2011 tarihinde yürürlüğe giren 649 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 4üncü maddesi ile yapılan düzenlemeyle, daha önce ayrı bir tüzel kişiliği bulunan Milli Prodüktivite Merkezi de Verimlilik Genel Müdürlüğü ismi ile Bakanlığın hizmet birimlerinden birisi olmuştur.

Bakanlığın bağlı kuruluşları Türk Patent Enstitüsü (TPE) ile Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), ilgili kuruluşları Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türk Standartları Enstitüsü (TSE) , ilişkili kuruluşu ise Şeker Kurumu'dur.

2012 yılında Bakanlık Merkez Teşkilatında 1.405, Taşra Teşkilatında 1.261 (yurtdışı teşkilatına henüz personel ataması yapılmamıştır) olmak üzere toplam 2.666 personel istihdam edilmektedir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, merkezi yönetim kapsamında bir kamu kuruluşu olduğu için, kurumun muhasebe işlemleri Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabi olarak yürütölmektedir.

Bakanlığın muhasebe hizmetleri Merkez Saymanlık Müdürlüğü; İl Müdürlüklerinin muhasebe işlem ve hizmetleri ise il Defterdarlık Muhasebe Müdürlüğü tarafından yerine getirilmektedir.

Bakanlık harcama birimlerine Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile ödenek tahsis edilmektedir. Tahsis edilen ödenek 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre sarf edilmektedir. Bakanlık bünyesinde herhangi bir fon ve döner sermaye mevcut değildir. Ancak, Anonim Şirketler' in olağan ve olağanüstü genel kurul toplantıları için yatırılan paralar (14.12.2012 tarihi itibariyle bu paralar Gümrük ve Ticaret Bakanlığına devredilmiştir.) ile ölçü, ayar ve yerinde muayene hizmetleri için tahsil edilen paralar, İl Müdürlüklerinin özel hesaplarında tutulmakta, Bakanlık bütçesi ve muhasebe sistemi ile ilişkilendirilmemektedir.

Ana hizmet birimlerinin genel bütçe ödeneklerinden başka Avrupa Birliği fonlarından tahsis edilen ödenekleri de bulunmaktadır. Bu ödeneklerle kendilerine ait özel harcama usulleri kullanılarak satın almalar gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığa 2012 Yılı Bütçesiyle toplam 2.236.131.000 TL ödenek ayrılmış, yılı içerisinde 467.175.057 TL ek ödenek verilmiş, 195.103.500 TL ödenek tenkis edilmiş, kalan 2.508.202.557 TL ödeneğe karşılık, 2.491.363.979 TL harcama yapılmış olup kalan ödenek 16.838.578 TL'dir.

KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanan “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi Ve Muhasebe Birimleri İle Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın Defter, Mali Tablo, Belge ve Bilgilerin Çeşitleri, Verilme Yeri ile Süresi ve Usullerine ilişkin düzenlemeler içeren İkinci Bölümünde kamu idarelerince Sayıştay Başkanlığına ve istenmesi halinde ilgili denetçisine verilecek olan defter, mali tablo, belge ve bilgilerin çeşitleri sayılmış, süre ve usullere ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Ancak genel bütçe kapsamındaki idarelerin merkez teşkilatlarının muhasebe hizmetleri ayrı bir saymanlık tarafından; taşra teşkilatlarının muhasebe hizmetleri ise defterdarlık muhasebe müdürlükleri tarafından yürütülmekte, bundan dolayı yılsonunda merkez ve taşra hesabı konsolide edilerek ilgili idareye ait kamu hesabına ulaşılmasını sağlayacak bir uygulama henüz bulunmamaktadır.

Bakanlığın muhasebe yetkilisi görevini yürüten merkez saymanlık müdürlüğü toplam üç ayrı bakanlığın muhasebe yetkilisi görevini yürütmektedir. Bu nedenle muhasebe birimi yukarıda sayılan belgeleri düzenlemekle beraber, bu belgeler üç bakanlığın merkez teşkilatı bütçe ve muhasebe verilerini icmal etmekte, taşra verilerini içermemektedir. Sonuçta karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulmuş bir muhasebe sistemi ve kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemleri ile garantilerin ve yükümlülüklerin kaydedildiği kamu hesapları bulunmamaktadır.

Kamu idaresi tarafından Sayıştay Başkanlığına gönderilen 19.06.2013 tarih ve 293 sayılı Taslak Denetim Raporu konulu cevap yazısında;

“Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğünden alınan 11.04.2013 tarihli ve 90192509/843.05.01/3784 sayılı yazıda; Bakanlığın 2012 yılı denetimine esas defter, mali tablo ve belgelerin 2013 Nisan ayından itibaren Kamu Hesapları Bilgi Sistemi (KBS) üzerinden kullanıcıların erişimine sunulduğu ifade edilmiştir. Bu çerçevede, Bakanlıkça düzenlenen 2012 yılı hesap dönemi sonu ile ilgili Taşınır Kesin Hesap Cetveli, Taşınır Kesin Hesap İcmal Cetveli, Bütçe Giderleri Ödenek Tablosu, Bütçe Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırması Tablosu, Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu, Birleştirilmiş Veriler Defteri, Gider Bütçesi, Geçici ve Kesin Mizan sistemden alınarak Sayıştay Başkanlığına sunulmuştur.” denilmektedir.

Kamu idaresi her ne kadar yukarıda yer alan yazı ile mali rapor ve tabloları denetime sunmuş olduğunu belirtse de, yapılan incelemede ve kamu idaresinin yukarıda tarih ve sayısı yer alan yazısında da ifade edildiği üzere; Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının genel bütçe kapsamında bir kamu idaresi olduğu ve muhasebe hizmetlerinin Maliye Bakanlığına bağlı olan Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü tarafından yapıldığı, Saymanlık Müdürlüğünün ilgili Bakanlık yanında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının muhasebe işlemlerini de yürüttüğü anlaşılmaktadır. Dolayısıyla KBS üzerinde üretilen defter, mali tablo ve belgelerden Taşınır Kesin Hesap Cetveli ile Taşınır Kesin Hesap İcmal cetveli dışındakiler ilgili Bakanlık bazında hazırlanamamaktadır.

Netice olarak 5018 sayılı Kanununun 61 inci maddesine göre genel bütçeli bir idare olan Bakanlığın muhasebe kayıtlarını tutmakla yükümlü Maliye Bakanlığı tarafından üretilen bu veriler üç Bakanlığa ait olduğundan kamu idaresi temelinde mali tabloların doğruluğu teyit edilememiştir.

Mevzuatta belirtilen defter, mali tablo ve belgelerin; mevzuata uygun bilgileri içerecek şekil ve formatta kurum bazında düzenlenmesi sorumluluğu Maliye Bakanlığına ait olmasına rağmen, kurumsal bazda Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunun oluşturulması için Maliye Bakanlığı nezdinde gerekli çalışmaların yapılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

Muhasebe hizmetleri Maliye Bakanlığınca yürütülen genel bütçe kapsamındaki, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, denetim yılına esas 2012 yılı için “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi Ve Muhasebe Birimleri İle Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5’inci maddesine göre dönem sonunda verilecek olan mali tabloları yukarıda zikredilen hususlardan dolayı düzenlilik denetimine elverişli şekilde Sayıştay Başkanlığına ve ilgili denetim ekibine sunamamıştır.

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay’a sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, yürütülen denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemini değerlendirmek amacıyla yürütülmektedir.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların içerisinde üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Ancak bu hususlarla ilgili 2012 yılı denetimine ilişkin olarak denetimi yürütmek ve kamu idaresi hakkında denetim görüşü oluşturabilmek için gerekli olan “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay’a Verilmesi Ve Muhasebe Birimleri İle Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5’inci maddesine göre dönem sonunda verilecek olan mali tablolar, Sayıştay’a ve denetim ekibine sunulamamakla birlikte denetimimiz, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı merkez teşkilatı ve Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa, Kocaeli, Konya, Antalya, İçel, Denizli ve Gaziantep İl Müdürlüklerinin tüm hesap ve

işlemleri ile Bakanlık ve İl Müdürlükleri muhasebe kayıtlarında yer almayan ancak 81 İl Müdürlüğünün banka hesaplarında özel bir hesapta tutulan “Ölçüler Ayar Yerinde Muayene Giderleri ” hesapları kapsamında yürütülmüştür.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 61 inci maddesine göre mali raporların düzenlenmesine imkân verecek bir muhasebe sistemi kurulması öngörülmüş, kamu hesaplarının ise yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla idarenin her türlü faaliyet ve işlemlerinden oluşacak şekilde tutulacağı belirtilmiştir.

Kanunun özüne ve amacına uygun olarak hazırlanmış olan 6085 sayılı Sayıştay Kanunu ve ikincil mevzuatı çerçevesinde yapılacak olan düzenlilik denetimleri ancak kamu idarelerinin kendi raporlarını üretmesi ve denetime sunmaları ile mümkündür.

Ancak genel bütçe kapsamındaki idarelerin merkez teşkilatlarının muhasebe hizmetleri ayrı bir saymanlık tarafından, taşra teşkilatlarının muhasebe hizmetleri ise defterdarlık muhasebe müdürlükleri tarafından yürütülmekte, bundan dolayı yılsonunda merkez ve taşra hesabı konsolide edilerek ilgili idareye ait kamu hesabına ulaşılmasını sağlayacak bir uygulama henüz bulunmamaktadır.

Bakanlığın muhasebe yetkilisi görevini yürüten merkez saymanlık müdürlüğü toplam üç ayrı Bakanlığın muhasebe yetkilisi görevini yürütmektedir. Bu nedenle muhasebe birimi “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5 inci maddesinde sayılan ve hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden;

- a) Birleştirilmiş veriler defteri,
- b) Geçici ve kesin mizan,
- c) Bilanço,
- ç) Belgeler;
- 1) Kasa sayım tutanağı,
- 2) Banka mevcudu tespit tutanağı,
- 3) Alınan çekler sayım tutanağı,
- 4) Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- 5) Teminat mektupları sayım tutanağı,
- 6) Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- 7) Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli veya envanter defteri,

d) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamındaki idarelerin bütçe uygulama sonuçlarına ait tabloları,

- 1) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- 2) Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,

e) Faaliyet sonuçları tablosu veya gelir tablosu.” nu düzenlemekle beraber, bu belgeler üç bakanlığın merkez teşkilatı bütçe ve muhasebe verilerini icmal etmekte taşra verilerini içermemektedir. Sonuçta karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulmuş bir muhasebe sistemi ve kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemleri ile garantilerin ve yükümlülüklerin kaydedildiği kamu hesapları bulunmamaktadır.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının genel bütçe kapsamında bir kamu idaresi olduğu ve muhasebe hizmetlerinin Maliye Bakanlığına bağlı olan Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü tarafından yapıldığı, Saymanlık Müdürlüğünün ilgili Bakanlık yanında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının muhasebe işlemlerini de yürüttüğü anlaşılmaktadır. Dolayısıyla KBS üzerinde üretilen defter, mali tablo ve belgelerden Taşınır Kesin Hesap Cetveli ile Taşınır Kesin Hesap İcmal cetveli dışındakiler ilgili Bakanlık bazında hazırlanamamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49 uncu maddesinde, Muhasebe sisteminin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulup yürütülmesi ve kamu hesaplarının, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulması öngörülmüştür. Anılan Kanunun 61 inci maddesinde de Genel Bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinin Maliye Bakanlığınca yürütüleceği ve gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine vereceği, hüküm altına alınmıştır.

Kurumsal bazda düzenlenecek temel mali tablolar olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosu öncelikle kamu idaresi yöneticilerini bilgilendirecektir. Ayrıca bu tablolar denetime sunulacak ve kamuoyuna açıklanacaktır.

Kanunda öngörülen amaç böyle iken, görüş vermemize esas temel mali tabloları üretecek olan Maliye Bakanlığınca kurulan muhasebe sistemi (Say2000İ), genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için kurumsal bazda Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosunu

doğru bir şekilde üretmemektedir. Maliye Bakanlığı Sayıştay denetimine esas olacak tüm mali tabloların oluşturulabilmesine imkan verecek yevmiye kayıtlarının, kurumsal bazda, 2013 yılı itibariyle kaydedilmesine başlanacağını beyan etmiştir.

Bu konu, genel bütçe kapsamındaki tüm kamu idarelerini ilgilendirmesi nedeniyle Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunda açıklanmıştır.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Denetim görüşü oluşturabilmek için gerekli mali rapor ve tablolar ile bilgi ve belgeler yukarıda açıklandığı üzere, kamu idaresi yönetimi tarafından sağlanamadığı için Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2012 yılına ilişkin mali rapor ve tabloları hakkında görüş bildirilememektedir.

VURGULANACAK HUSUSLAR

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2012 yılı hesabının denetimi sırasında taşra teşkilatı İl Müdürlüklerince 3516 sayılı Kanununun 19 uncu maddesi gereği ölçü ve tartı aletlerinin yerinde muayenesinde elde edilen paraların bütçeye gelir kaydedilmeyip, özel bir hesapta toplanıp harcandığı görülmüştür.

Ölçü ve ölçü aletlerinin buldukları yerlerde yapılacak muayenelerine ilişkin giderler 3516 sayılı Ölçüler ve Ayarlar Kanununun 19 uncu maddesi ile bu Kanuna dayanılarak çıkarılmış olan Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinin 16 ncı maddesinde belirlenmiş olmasına rağmen, söz konusu mevzuatta bu giderlerin nasıl ve ne şekilde tahsil edileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu durumun uygulamada muhtelif sorunlara neden olmasından dolayı Bakanlık Makamı tarafından 01/09/2010 tarihinde yayınlanan ve il müdürlüklerine gönderilen “olur” ile konuyla ilgili uygulamalarda birlik sağlanması amaçlanmıştır.

Söz konusu “olur”da; uygulama birliğinin sağlanması açısından yerinde muayene gideri olarak alınacak ücretler belirlenmiş ve tahsil edilen bu ücretlerin il müdürlüklerince, Ziraat Bankası, Halk Bankası veya Vakıfbank nezdinde bu amaçla açılacak bir hesaba yatırılması, bu hesapta toplanacak paranın da muayeneyi yapan memurların yollukları ile muayene için gerekli araç ve gereçlerinin taşıma ücretlerinin ödenmesinde, temin edilen araçların kullanımına ilişkin hizmet satın alınması ve bu araçların tamir, bakım ve kalibrasyonları ile yakıt giderleri ve konu ile ilgili demirbaş ve kırtasiye satın alınmasında kullanılması öngörülmüştür.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin (g) ve (i) bentlerinde kamu geliri ve kamu kaynağı tanımları yapılmış olup, İl Müdürlükleri tarafından tahsil edilerek Bankada özel bir hesapta tutulan ölçü ve tartı aleti muayene

ücretlerinin ilgili Kanununa dayanılarak toplandığı ve kamuya ait olduğu için kamu geliri olduğu, dolayısıyla kamu kaynağı niteliğinde olduğu düşünülmektedir.

Ölçü ve Tartı aletlerinin yerinde muayenesinde elde edilen paralar, Bankaların vadesiz mevduat hesaplarında tutulmakta ve bu hesaplardan yapılan harcamalar bütçede yer almadığı gibi harcamalarla ilgili herhangi bir muhasebe kaydı da tutulmamaktadır.

Yapılan bu uygulama, 5018 sayılı Kanunun “Hazine birliği” başlıklı 6 ncı, “Bütçe ilkeleri” başlıklı 13 üncü maddesinin (m) fıkrasına ve “Muhasebe sistemi” başlıklı 49 uncu maddesine aykırıdır.

Kurum;

“Söz konusu yerinde muayene giderleri, il müdürlükleri adına bankalarda açılan özel bir hesapta toplanmakla birlikte kamuya ait olduğu için kamu geliri dolayısıyla kamu kaynağı niteliğinde olduğu hususunda her hangi bir tereddüt bulunmamaktadır. Bu anlayışla gelirlerin harcanması tamamen kamu gideri mantığı çerçevesinde ya denetimde görevli personelin harcırahının ödenmesi ya da il müdürlüklerimizin ölçüler ve ayar işlemleri gibi harcamalarında kullanılması çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, konuyla ilgili memurlara ödenen harcırahlar 6245 sayılı Harcırah Kanununa uygun olarak tahakkuk ettirilmekte ve kayıt altına alınmaktadır. Yine bu hesaptan ölçüler ve ayar hizmetleri için yapılan diğer harcamalar, usulüne uygun olarak yapılmakta ve kayıt altına alınarak belgelendirilmektedir.

Öte yandan, yerinde muayene giderleri hesabının oluşturulması sayesinde ölçüler ve ayar hizmetlerinin iyileştirilmesi sonucunda denetim miktarlarında çok büyük artışlar olduğu gözlenmiştir. Bu denetimlerin gerek kamu yararı ve gerekse tüketicilerin korunması açısından ne kadar önemli olduğu malumdur.

Sonuç olarak; yerinde muayene giderleri adı altında toplanan paranın nerede, nasıl ve hangi kapsamda harcanacağına ilişkin usul ve esasların açık olarak belirlenmiş olması ve bu hesap kapsamında gerçekleştirilen harcamaların usulüne uygun olarak yapılması, son iki yıllık denetim sonuçları karşılaştırıldığında ölçü ve ölçü aletlerinin denetim ve muayene işlemlerinin çok daha etkin ve verimli bir şekilde yapılmış olması dikkate alındığında, söz konusu uygulamanın devam etmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.” şeklinde cevap vererek bulgumuzda belirtilen hususa iştirak etmemektedir.

Kurumun cevabından da anlaşıldığı üzere, söz konusu gelirin kamu kaynağı olduğu ve mevcut uygulamanın 5018 sayılı Kanunun “Hazine birliği” ve “Bütçe ilkeleri” ne aykırı olduğu konusunda tereddüt bulunmamakta, kurum sadece görevin aksaması olasılığına vurgu yapmaktadır.

Bu nedenle, kurumun menfaati ve mevcut yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, Türk kamu mali sisteminin temel ilke ve amaçları dışına çıkılmadan uygulamanın yasal bir zemine oturtulmasının gerekli olduğu düşünüldüğünden, konunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin dikkatine sunulmasında fayda mülahaza edilmektedir.